

Onderzoeken naar positie en loopbaan na groen mbo

Is **mbo-groen** wel *voldoende* *in gesprek?*

Dat de werkloosheid bij groene mbo'ers is gestegen, is geen verrassing. De economische crisis. Maar volgens onderzoekers van KBA lijkt er na vergelijking met overig mbo meer aan de hand. En toestroom naar topsectoren valt nog tegen.

De werkloosheid onder groene mbo'ers is meer dan bij andere mbo'ers gestegen. De werkloosheid liep op van 3,9% in 2010 naar 9,6% in 2012. Bij overig mbo ging het van 5,6 naar 7,8%. Dit blijkt uit onderzoek van Kenniscentrum Beroeps- onderwijs Arbeidsmarkt.

KBA publiceerde begin januari twee onderzoeken. Een ging over de intredeposities van mbo-groengediplomeerden anderhalf jaar na het behalen van hun diploma in 2012 en de ander over de loopbaan van in 2009 afgestudeerde groene mbo'ers.

Die groep was drie jaar geleden de eerste groep in een onderzoek naar intredeposities. Het loopbaanonderzoek informeert volgens KBA nu over hoe het verder gaat met deze groep. Hiermee start KBA een longitudinaal loopbaanonderzoek. Na de intredemeting, anderhalf jaar na diplomering, willen ze niet alleen drie, maar ook vijf en negen jaar na afronding van de groene mbo-opleiding enquêteren.

Loopbaanonderzoek

Ook dit eerste loopbaanonderzoek laat zien dat de werkloosheid flink is toegenomen. De cijfers liepen op van 2,8% in 2010 – toen het onderzoek naar hun intredepositie werd uitgevoerd – naar 8,2% in 2012. Het aandeel van groene mbo'ers dat werkzaam is in het groene domein daalde wel, maar is nog altijd 76%. KBA concludeert daarom dat er een sterke binding is van mbo groen met dat groene arbeidsdomein. 80% van de werkenden in dat domein wil er in de toekomst zeker blijven werken.

Afgestudeerden in richtingen Dier en Bloem blijken de zwakste positie op de arbeidsmarkt te hebben. Afgestudeerden Plant, Groene ruimte en Milieu, de sterkste. Dit komt niet alleen tot uitdrukking in de werkloosheidspercentages, maar voor de werkenden onder hen ook in hun doorgroei naar een hoger beroepsniveau.

KBA stelt dat de macrodoelmatigheid van mbo-groenopleidingen mede bepaald wordt door functies die enige tijd na afstuderen worden bekleed, zowel binnen als buiten het groene domein. Het is volgens de onderzoekers moeilijk te zeggen of verschuivingen van groene mbo'ers naar andere domeinen vrijwillig of gedwongen zijn. Hoe groot is de rol van de economische crisis daarin?

Duidelijk is wel dat groene mbo'ers die een

betaalde baan verworven hebben, in de eerste drieënhalve jaar van hun beroepsloopbaan stappen voorwaarts maken. En ook dat de mbo-niveaus 1 en 2 betekenis hebben: gediplomeerden weten na verloop van tijd een positie op hun niveau en richting op de arbeidsmarkt te realiseren.

Intredeposities

Het onderzoek naar intredeposities van mbo-groen-gediplomeerden is het derde op rij. Het gaat dan niet alleen om intrede op de arbeidsmarkt, maar ook in vervolgonderwijs.

De uitstroom naar een vervolgonderwijs is de afgelopen drie jaar ongeveer constant op 40% gebleven. Vaak is dat een niveau hoger in groen mbo. Over de aansluiting met groen hbo zijn groene doorstudeerders nu positiever: 33% beschouwt deze als goed. Zo'n vier op de tien gediplomeerden vinden dat de mbo-groenopleiding te makkelijk is geweest.

Een flinke groep probeert het op de arbeidsmarkt. Het aandeel groene mbo'ers dat dan een intredefunctie vervult op hun opleidingsniveau is gedaald van 66% in 2010 naar 57% in 2012. In vergelijking met het gehele mbo is het niveau van de intredefunctie bij mbo'ers groen gemiddeld lager. Tweederde is tevreden met de functie die ze hebben, een ongeveer even groot percentage als bij alle mbo'ers.

KBA benoemt expliciet het 'opvallende voorbeeld' van mbo'ers Dier. Daar zie je dat vrouwelijke mbo'ers Dierverzorging vaak niet-passend werk vinden en vrouwelijke mbo'ers Dierhouderij juist wel. Vrouwelijke mbo'ers uit de opleidingsrichting Dierenartsassistent vinden een passende match of geen werk.

Doorleren

Het intredeonderzoek laat zien hoeveel groene mbo'ers een vervolgonderwijs doen, maar ook uit het loopbaanonderzoek blijkt dat ze vaak doorleren. Ook als ze werk vinden, volgen ze cursussen en bedrijfsopleidingen en leren ze veel op de werkplek. Drieënhalve jaar na de diplomering in 2009 is bijna een vijfde bezig met een vervolgonderwijs, merendeels in het hbo.

In 2012 zijn mbo'ers groen uit 2009 - werkenden en studerende – echter minder vaak positief over de door hen gevolgde mbo-groenopleiding dan ze dat twee jaar daarvoor waren. De studerende zien vooral tekortkomingen in de aansluiting op

*Afgestudeerden
in richtingen
Dier en
Bloem blijken
de zwakste
positie op de
arbeidsmarkt
te hebben*

De onderzoekers constateren verbetering in de begeleiding van de beroepspraktijkvorming vanuit de school en ook in de kwaliteit van lessen en leraren

Anderhalf jaar na afstuderen blijkt niet meer dan ongeveer een vijfde van alle werkende mbo'ers groen in de topsectoren Agro & Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen werkzaam te zijn

het hbo. Waar het aan schort is volgens KBA probleemoplossend vermogen, vakken en contactuele vaardigheden. Opleidingen zouden daar in hun curricula op in kunnen spelen. De onderzoekers constateren op basis van antwoorden van geënquêteerden wel verbetering in de begeleiding van de beroepspraktijkvorming vanuit de school en ook in de kwaliteit van lessen en leraren.

In gesprek

Doel van de onderzoeken naar intredeposities en loopbanen van de groen-gediplomeerden, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, is beter antwoord te kunnen geven op maatschappelijke vraagstukken rondom arbeidsmarktrelevantie en aansluitingsproblematiek van het beroepsonderwijs.

KBA kijkt onder meer naar matching van opleiding en loopbaan, waardering over de opleiding en salarieringsniveau. De onderzoekers vergelijken ook met overig mbo. Ze leggen bijvoorbeeld de werkloosheidscijfers naast elkaar. 'Een belangrijke achtergrond voor de toegenomen werkloosheid en het gedaalde beroepsniveau onder mbo'ers groen is ongetwijfeld de economische crisis', constateert KBA, maar als je ziet dat in groen mbo de werkloosheid sterker oploopt dan in overig mbo, lijkt er meer aan de hand. 'De vraag is in hoeverre

mbo-groenopleidingen voldoende 'in gesprek' zijn met de vraagkant van de arbeidsmarkt', stelt KBA. 'Is er voldoende afstemming tussen groen onderwijs en het groene beroepsveld?'

Topsectoren

In het onderzoek naar intredeposities is ook gekeken naar de topsectoren. 'Als we de beleidsmakers mogen geloven, schreeuwen de topsectoren Agro & Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen om gekwalificeerd personeel om hun innovatie- en groeipotentieel kracht bij te zetten', schrijft KBA. 'Onduidelijk is wat de personele absorptiecapaciteit van de topsectoren is, wat precies de aard (het niveau) van de kwalificatiebehoefte is en in hoeverre zich deze nu al voordoet.'

Het onderzoek laat zien dat de toestroom van groene mbo'ers naar de groene topsectoren nog tegenvalt. Van de mbo-groengediplomeerden die werken in 2012 is iets meer dan een derde afgestudeerd in een richting die aansluit bij een van de twee groene topsectoren. Anderhalf jaar na afstuderen blijkt echter niet meer dan ongeveer een vijfde van alle werkende mbo'ers groen in zo'n topsector werkzaam te zijn. KBA adviseert ook hier 'een goed gesprek' tussen de opleidingen en de topsectoren. ■

Kijk voor links bij dit artikel op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 2